

Raba spletne učilnice za mednarodni projekt na primeru projekta Donau Online

The Use of E-learning Platform for an International Project on the Example of the Donau Online Project

Marko Majce

Srednja šola Domžale – Gimnazija
marko.majce@guest.arnes.si

Povzetek

Spričo paradigatskega prehoda iz transmisijskega modela znanja v konstruktivistični model prihaja do spremenjenega pojmovanja znanja, ki predpostavlja večjo odgovornost učečega se za svoje učenje in vedno bolj ozadnjo vlogo učitelja, predvsem pa bogato učno okolje. Pogosto se ta paradigatski preobrat povezuje tudi s tehnološkimi spremembami, kot je informacijsko-komunikacijska tehnologija. Na tem področju pa v zadnjem desetletju pospešeno nastajajo t. i. spletna učna okolja, ki omogočajo izvedbo poučevanja/učenja na daljavo. Srednješolska razreda iz Celja in Domžal sta se udeleževala projekta Donau Online (Donava online), ki je preko teme Donava povezal prek štirideset razredov iz Podonavja. Razredi so sodelovali preko spletnega učnega okolja Moodle v obdobju pet tednov in pri tem izdelali filme, predstavitve in avdioposnetke. V prispevku raziskujemo zvezo med rabo spletne učilnice, partnerskimi razredi in končnimi izdelki. Ugotavljamo, da so bile možnosti za delo preko spletne učilnice le deloma izkoriščene, čeprav odgovori dijakov dajejo drugačen vtis.

Ključne besede: spletno učno okolje, mednarodni projekt, srednja šola, primerjava, nemščina, Donava

Abstract

In the face of the paradigm shift from the transmission model of knowledge into the constructivist model of knowledge it comes to an altered understanding of knowledge which requires a greater responsibility of the learner for his own acquisition of knowledge and an ever more profound role of the teacher, but above all it implies a rich learning environment. Often this paradigm shift is connected with changes in technology such as rise of information communication technology. In this area in the last decade, the so called e-learning environments are developed that enable

distance learning. Two high school classes from Celje and Domžale took part on the Donau Online Project which connected, over subject Danube, more than forty higher secondary school classes from the Danube region. The classes cooperated over the e-learning environment Moodle in the period of five weeks, and they produced videos, presentations and podcasts. In the article, we research the connection between the use of e-learning environment, the partner classes and the end products. We asses, the possibilities for working over the e-learning platform were only partially exploited though the responses of the pupils give a different impression.

Keywords: e-learning environment, international project, upper secondary school, comparison, German, Danube

1 Uvod

1.1 Transmisijski in konstruktivistični model znanja

Zora Rutar Ilc (2003) pravi, da je pojem znanja opredeljen na različne načine, saj ima vsaka znanost svojo specifično perspektivo. Zdravorazumska pojmovanja ne presegajo vsebinskega znanja v najožjem pomenu (dejstva, informacije, pojmovanja konkretnih vsebin). Zgodnje behavioristično pojmovanje znanja govori o njegovi enoznačnosti in razstavljenosti, znanje je posledično prenosljivo neodvisno od konteksta in tudi merljivo. Učitelj ga prenaša na učence, ki ga pasivno sprejemajo. Skokovit napredek znanosti in tehnike v drugi polovici 20. stoletja pa je sprožil preobrat v pojmovanju znanja, ki se ponekod še ni dovršil, tu gre za poudarjeno aktivnost učencev, ki znanje izgrajujejo oziroma konstruirajo skozi proces odkrivanja in izkušanja. (2003: 14) Ta proces pa se je izkazal za zelo kompleksnega in to pojmovanje spreminja vlogo učitelja v nalogo z mnogimi vidiki. Družba, temelječa na znanju, ki je bila cilj Lizbonske strategije in je sedaj cilj Strategije Evropa 2020, kot vizija razvoja Evropske unije predpostavlja dvig izobrazbene ravni prebivalstva ob večjem vključevanju t. i. ključnih kompetenc, večja vključenost v formalne in neformalne oblike izobraževanja pa naj bi pripomogla tudi k manjši odvisnosti državljana od zunanjih dejavnikov zagotavljanja dela in socialne vključenosti in bi ga bolj pripravila na koncept *flexicurity*, zloženko iz besed *flexibility* in *security*, torej fleksibilnost in varnost v odnosu do zaposlitve. Novodobna šola, ki izhaja predvsem iz koncepta srednjeveških cerkvenih in kasneje mestnih šol, ki so pogosto usposabljalne predvsem za duhovniški poklic in šele v drugi vrsti dajale izobrazbo za laično prebivalstvo, ima še vedno bolj ali manj utilitarni namen – gre za znanja, ki so družbeno in proizvodno zanimiva. Rutar Ilc (2003: 16) navaja kot eno znanjih delitev znanja tisto, ki deli znanje na deklarativno (podatki, dejstva, prepričanja, mnenja, razlage, teorije, interpretacije ...), proceduralno (postopki za uporabo znanja v določenih procesih in rutinah) ter na kondicionalno ali strateško znanje (kdaj, kje in zakaj uporabiti proceduralno in deklarativno znanje, npr. načrtovanje in kombiniranje strategij za reševanje problemov). Langer (2007: 7) navaja, da konstruktivistični pristop zavrača mehanicistično prenosljivost znanja, saj je učenje aktivno konstruiranje znanja, je avtonomen in eksperimentalni proces, v katerem učenci s sodelovanjem prihajajo do prilagajanja lastnih subjektivnih konstruktov znanja, hkrati pa učenje potrebuje bogate materiale in ravno takšno učno okolje.

1.2 Spletna učna okolja

Spričo razsežnosti medmrežja, ki ponuja ogromno količino informacij in možnosti za učenje, spletna učna okolja predstavljajo nekakšno varno zavetje, kjer učitelj oziroma izobraževalec pripravi t. i. spletno učno pot, po kateri hodijo njegovi učenci in pri tem dosegajo določene

cilje (Podgoršek in Šuligoj, 2011: 6). Raziskava o učni kulturi v izobraževanju na daljavo s pomočjo interneta, ki so jo opravile avtorice Pauschenwein, Jandl in Sfiri (2009), je pokazala, da je s pomočjo Salmonovega petstopenjskega modela, kjer prva stopnja predstavlja dostop in motivacijo, druga stopnja je socializacija v skupini, tretja stopnja je izmenjava informacij, četrta stopnja konstruiranje znanja in peta stopnja razvoj, mogoče lepo opisati potek razvoja tečaja, ki se odvija izključno ali pretežno *online*. Na prvi stopnji se udeleženci naučijo ravnati s spletnim okoljem, pri čemer se ta stopnja lahko pomembno skrajša, če udeležence tudi poučujemo. Druga stopnja, socializacija, misli predvsem spoznavanje z orodji, ki jih ponuja spletno učno okolje, ter spoznavanje med udeleženci. Tretja stopnja, izmenjava informacij, predstavlja navajanje na sodelovanje z vključevanjem krajših nalog. Šele četrta stopnja predstavlja samostojno sodelovalno učenje, učitelj pa je pri tem le nekdo iz ozadja, ki usmerja proces. Zadnja, peta stopnja pa predstavlja samorefleksijo in kritični pretres lastnega učnega procesa. (Podgoršek in Šuligoj, 2011: 7–8) Avtorice Pauschenwein, Jandl in Sfiri (2009: 87) opisujejo te faze pri večtedenskih e-tečajih v izvedbi FH Joanneum iz Gradca, ki so povsem virtualni, takole: V prvih dveh fazah, fazi prispetja in socializacije, udeleženci predstavijo svojo motivacijo za tečaj ali oblikujejo tri vprašanja, na katera naj bi na koncu tečaja odgovorili, v tretji fazi govorijo o izkušnjah o konkretni temi (npr. osebna uporaba orodij splet 2.0), v četrti fazi, fazi konstruiranja znanja, pa udeleženci uporabljajo različna orodja, da bi skupaj razvijali svoje koncepte za lastno izobraževanje, v zadnji fazi, fazi žetve, pa udeleženci analizirajo svoje delo v tečaju in načrtujejo samostojne korake po koncu tečaja. Avtorice so v članku analizirale dvanajst *online* tečajev, kjer je sodelovalo okrog 130 udeležencev, v posameznem tečaju pa je nastalo do 1500 diskusijskih prispevkov (2009: 87). Avtorice dokazujejo, da je za uspešnost teh tečajev ključnega pomena ozračje visokega razumevanja in sprejemanja med udeleženci, šele nato pa lahko pride do soočanja med udeleženci in v odnosu do moderatorke. V drugem in tretjem tednu prihaja do upada motivacije in kritičnih diskusij, pri analiziranih tečajih pa ugotavljajo 14-odstotni osip, ki ga pripisujejo nepripravljenosti teh udeležencev na tako intenziven in obvezujoč pristop (2009: 88).

V učnem načrtu za nemščino spletna učna okolja niso posebej omenjena, pač pa v razdelku o ključnih kompetencah pod naslovom *Digitalna pismenost* piše o dejavnostih dijakov, s katerimi dijaki razvijajo zmožnost uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije.¹ Če na kratko povzamemo, gre za vse tisto, kar smo v okviru tega projekta tudi počeli.

Pri dijakih Srednje šole Domžale je raba spletne učilnice že del njihovega vsakdana, vendar ni tako intenzivna, saj ni prostor srečevanja. Spletna učilnica za nemščino ima predvsem funkcijo prostora, kjer se odlagajo naloge v elektronski obliki, vzorci testov, zapiski z i-table, ki nastajajo med poukom ipd. Spletna učilnica Moodle ponuja seveda več kot to, vendar raba foruma ni zaživela, dijaki pa se – vsaj po vedenju učitelja – preko spletne učilnice ne

---

¹ »Digitalna pismenost

Dijaki/dijakinje razvijajo zmožnosti uporabe IKT tako, da:

- jo varno in kritično uporabljajo pri učenju in sporazumevanju;
- na svetovnem spletu poiščejo podatke, ki jih ustrezno uporabijo (na primer vodeno medmrežno raziskovanje);
- uporabljajo spletne iskalnike v nemščini;
- tvorijo, oblikujejo in objavljajo elektronska besedila s pomočjo programov za oblikovanje besedila v tujem jeziku;
- uporabljajo elektronske slovarje in druga elektronska gradiva za učenje nemščine;
- na različne načine predstavijo svoje izdelke v nemščini (grafično, slikovno, pisno, zvočno, večpredstavno), ki se nanašajo na teme, obravnavane pri pouku;
- uporabljajo elektronske storitve za komuniciranje v nemščini (elektronska pošta, e-telefon, klepetalnice, blogi, forumi itd.);
- se vključujejo v mednarodne mrežne projekte.« (Hole et al., 2008: 8)

»sestajajo« oziroma si ne pošiljajo sporočil. Spletna učilnica ni namenjena izvedbi *online* tečajev ali projektov, ampak služi le kot podpora klasičnemu pouku in nadomešča tiskane materiale in šolsko torbo. Tudi na Srednji ekonomski šoli Celju imajo spletne učilnice, a seveda večinoma za dopolnilo klasičnemu pouku.

1.3 Projekt Donau Online

Gre za projekt, ki ga je organizirala Deželna centrala za politično izobraževanje iz nemške zvezne dežele Baden-Württemberg. Na Srednji šoli Domžale se ga je udeležil razred, ki je bil eden od obeh drugih letnikov gimnazijskega programa, sestavljen iz devetih dijakov (ostali se učijo italijansko), ki so se učili nemščine kot drugega tujega jezika minimalno eno šolsko leto, nekateri so se učili jezika od enega do treh let že v osnovni šoli, eden od dijakov pa je z znanjem nemščine prekašal marsikoga z daljšim obdobjem učenja. Na Srednji ekonomski šoli Celje se dijaki programa ekonomska gimnazija učijo nemščine že četrto leto, od šestindvajsetih dijakov pa imajo nekateri že predznanje iz osnovne šole.

Po uvodnem seznanjanju s projektom, v katerem je sodelovalo preko štirideset razredov iz desetih obdonavskih držav, pri čemer sta Nemčijo predstavljali zvezni deželi Baden-Württemberg in Bavarska, so se ob koncu septembra srečali vsi učitelji mentorji teh štirideset in več razredov na skupnem izobraževanju v mestu Donaueschingen. Teme izobraževanja so bile spoznavanje dežel udeleženk, medsebojno spoznavanje učiteljev, seznanjanje s spletno učilnico Moodle, Donavska strategija EU, ob tem pa še deželoznanstveno raziskovanje Donave v okolici in v samem mestu. Tam so se oblikovale skupine glede na izbrano temo, ki so bile sestavljene po načelu mešanja nemško in nenemško govorečih dežel. Razred s Srednje šole Domžale je prišel v skupino Pridobivanje energije ob Donavi (*Energiegewinnung an der Donau*) skupaj z razredom iz Passaua, Bavarska, in Freiburga, Baden-Württemberg. Dogovorili smo se za skupno temo črpalne hidroelektrarne, ki je v obeh mestih precej medijsko odmevna, ob tem smo izdelali okvirni katalog vprašanj, ki smo se ga nato bolj ali manj držali. Razred s Srednje ekonomske šole Celje pa je bil v skupini z razredom iz Stuttgarta, nemška zvezna dežela Baden-Württemberg, in z razredom iz madžarske Baje, z nemškega šolskega centra. Skupna tema je bila ekosistemi in naravovarstvo ob Donavi (*Ökosysteme und Naturschutz an der Donau*). Razredi iz nenemško govorečih dežel so sodelovali v okviru pouka nemščine, tisti iz nemško govorečih dežel pa v okviru drugih predmetov.

Cilji, ki smo jih zasledovali pri sodelovanju v projektu, so: sodelovati z dijaki iz drugih okolij, predstaviti samega sebe, svoje okolje ter spoznavati druge, jih povprašati po tem; se seznaniti z ožjim tematskim sklopom pridobivanje energije v okviru širšega tematskega sklopa znanost, tehnologija, množični mediji; pridobiti podatke na spletu, oditi na teren in posneti film, sestaviti besedilo in ga posneti na nosilec zvoka, zmontirati film in dodati glas; narediti koncept risanege filma, ga zrisati, posneti in zmontirati; vrednotiti svoje delo in pri tem ugotavljati svoj napredek v nemščini (tujejezična zmožnost) in v rabi IKT-orodij (digitalna zmožnost). Vtis, da se pri tem zanemarja nemščina, je lahko upravičen s tradicionalnega stališča – s stališča konstruktivizma pa tako iščemo bolj avtentične in kompleksne situacije, večperspektivnost, raziskovanje in asociativnost pri iskanju novih informacij, *learning by doing*, konstruiranje lastnih vsebin, izražanje in premišljevanje lastnega učenja ter raba naučenega v avtentičnih situacijah, če se poslužimo Zeyringerjevih besed (Langner 2007: 8). Pri Srednji ekonomski šoli pa so se ukvarjali z ožjim tematskim sklopom reke in okolje znotraj tematskega sklopa narava in varstvo okolja, ravno tako so razvijali digitalno zmožnost. Njihovi končni izdelki so obsegali šest predstavitev s programom *Power Point*, en videofilm in en *wiki* v spletni učilnici.

V obravnavanem projektu gre za deloma drugačne okoliščine kot pri tečajih, ki jih opisujejo Pauschenwein, Jandl in Sfiri (2009), saj je med udeleženci in moderatorjem še raven učiteljev, ki se osebno poznajo od srečanja v Donaueschingenu. Poleg tega je odnos udeležencev do teme deloma asimetričen spričo jezika, saj so nekateri uporabljali materinščino, drugi pa prvi ali celo drugi tuji jezik. O ospiništvu je težko govoriti, saj je bil projekt del pouka, čeprav so bile predpostavke različne – bodisi je šlo za obvezni tuji jezik ali kak drug temeljni splošnoizobraževalni predmet bodisi za obvezne izbirne vsebine, kjer so dijaki pričakovali bolj sproščen pouk.

1.4 Hipoteza oziroma raziskovalno vprašanje

V pričujočem prispevku raziskujemo učni proces, ki ima tri temeljne kamne – prvi je raba spletne učilnice, drugi so končni izdelki in tretji so partnerski razredi oziroma interaktivnost. To bomo skušali opredeliti z dvema raziskovalnima vprašanjema:

Kako je raba spletne učilnice vplivala na končne izdelke?

Kako so partnerski razredi vplivali na potek dela pri posameznem razredu?

Pri interaktivnosti nas bo zanimalo tudi učinkovanje tega sodelovanja na socialne stike. Hkrati pa menimo, da učitelj kot strokovnjak za izobraževanje navadno vidi več kot dijak, zato postavljamo še naslednjo hipotezo:

Niso bile izkoriščene vse možnosti za povezovanje dijakov preko spletne učilnice.

Pri tem imamo v mislih, da dijaki niso seznanjeni z vsemi možnostmi spletne učilnice, čeprav nekateri odgovori v anketi govorijo drugače. Ob tem je potrebno upoštevati, da je delo pri posameznih razredih lahko potekalo drugače, saj so posamezne spletne učilnice v projektu imele različne tutorje, pa tudi posamezni razredi so lahko izkoristili danosti tako ali drugače.

2 Metodologija

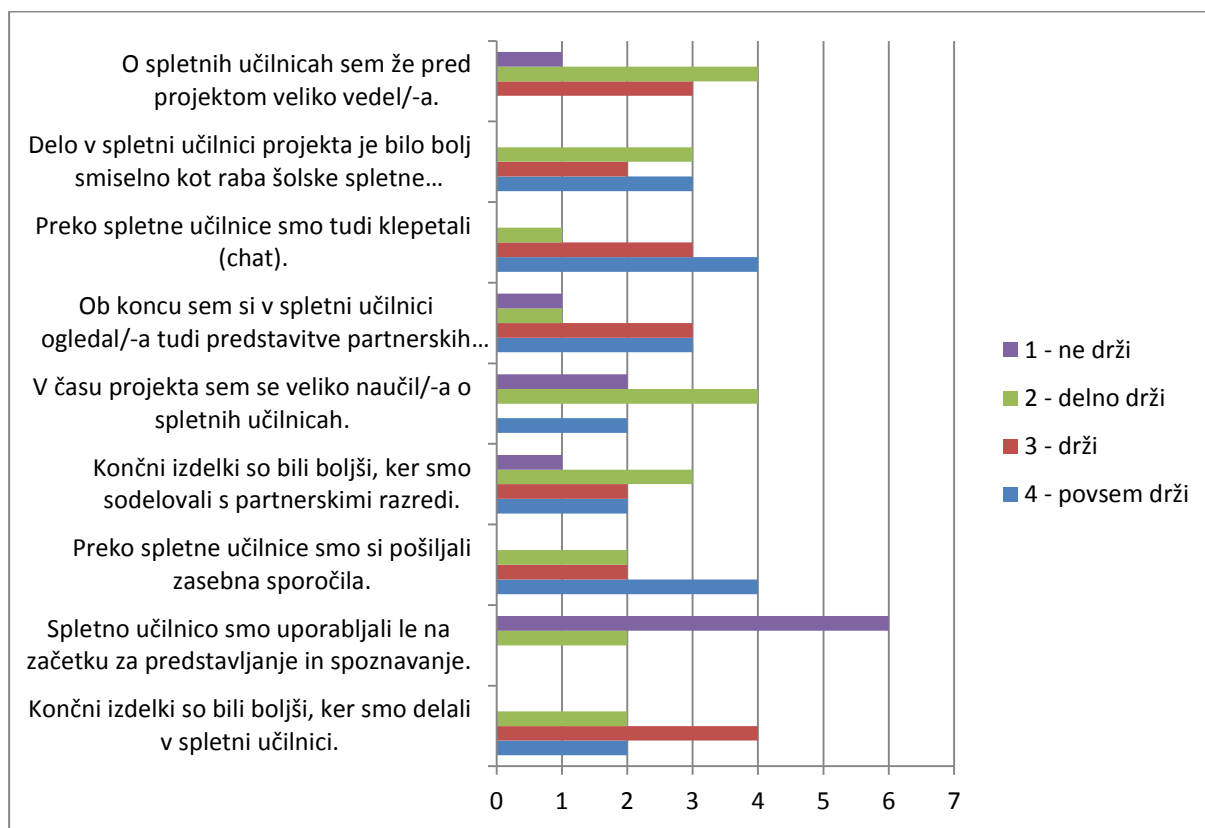
V naši raziskavi z analizo relevantne literature in sekundarnih virov opredeljujemo širši teoretski okvir sodelovanja v mednarodnih projektih na daljavo in še posebej rabe spletne učilnice. Uporabili pa bomo tudi podatke, pridobljene na osnovi enotnega vprašalnika, ki so ga izpolnili vsi dijaki. Podatki bodo kvantitativno obdelani. Nato bomo uporabili primerjalno metodo, s pomočjo katere bomo skušali pojasniti razlike in ujemanja med obema razredoma ter jih skušali interpretirati na osnovi različne velikosti, izobraževalnega profila, časa izvedene ankete ter stila poučevanja posameznega učitelja.

Da bi izvedeli kaj več o življenju v spletni učilnici, bomo opravili tudi kratko analizo, sledeč Salmonovemu petstopenjskemu modelu razvoja učne kulture v izobraževanju na daljavo s pomočjo interneta, ki bo pokazala, katere faze so bile dobro zastopane in katere bi potrebovale nekaj razvoja.

3 Rezultati

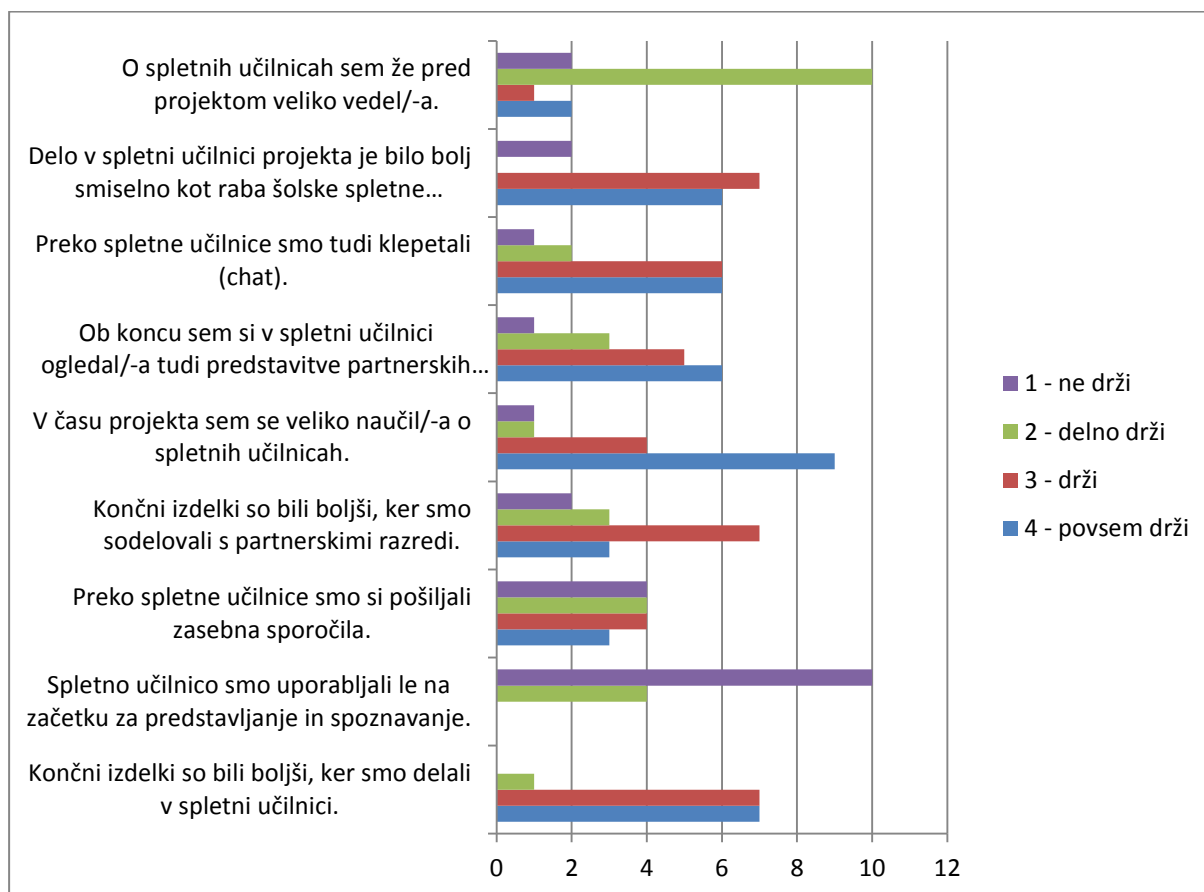
Pri razredu iz Celja sta bili izvedeni dve anketi, ena takoj po končanju projekta, druga v maju, razred iz Domžal je izpolnjeval obe anketi združeni v eno v maju. Celjski razred, 25 dijakov četrtega letnika, je prvo izpolnil v celem številu, drugo pa je izpolnilo petnajst dijakov, kar ima lahko določen vpliv na konsistentnost odgovorov, saj zna biti, da so odgovarjali le za projekt bolj motivirani dijaki, ki niso bili pod vplivom predmaturitetnega stresa. V razredu iz Domžal je vseh devet dijakov odgovorilo na prvi del ankete, ki ustreza celjski anketi s konca projekta, drugi del ankete pa je izpolnilo osem dijakov. Ankete smo izvedli *online* s pomočjo spletne strani www.surveymonkey.com.

Na začetku ankete so bili dijaki naprošeni, da ocenijo svoje delo pri projektu, ki so ga Celjani ocenili z najvišjimi ocenami, Domžalčani pa predvsem z drugo najvišjo oceno. Delo učitelja so ocenili z najvišjo oceno, vendar v Domžalah ne tako izrazito. V Domžalah jih je bilo več, ki se jim je projekt zdel prekratek. Svojo aktivnost so oboji ocenili predvsem z drugo najvišjo oceno. V Celju so nemščini v času trajanja projekta namenili večinoma več časa, v Domžalah več ali približno isto kot ponavadi. Pri vprašanju o znanjih in veščinah so med ponujenimi odgovori v Celju visoko ocenjevali *iskanje uporabnih informacij v spletu, spoznavanje domovine ter računalniška znanja*, v Domžalah pa ravno tako *iskanje uporabnih informacij v spletu, komunikacijo s sošolci in jezikovna znanja*. Nizko ocenjena sta bila v Celju *znanje zgodovine in znanje ekonomije*, isto, a s še nižjimi ocenami, pa je bilo v Domžalah. Pri negativnih platih projekta so v Celju izbirali predvsem *premalo interakcije z vrstniki iz tujine*, ravno tako v Domžalah, kjer je bil pri nekaterih problem *nezanimiva tema in nenavezava stikov z vrstniki iz tujine*.

Slika 1: Odgovori razreda Srednje šole Domžale o spletnih učilnicah

V drugi anketi se je en sklop ukvarjal z rabo spletne učilnice, dijakom pa smo zastavili še nekaj vprašanj o tem, kaj jih je pri projektu pritegnilo. Oboji so bili mnenja, da so bili izdelki boljši, ker so delali s spletnimi učilnicami, ravno tako se niso strinjali, da so jih uporabljali le na začetku. Nekateri so jih uporabljali tudi za pošiljanje zasebnih sporočil, a ne vsi. Sodelovanje s partnerskimi razredi ni vplivalo na končne izdelke, čeprav so bili nekateri tega mnenja. V Celju so bili precej izraziteje mnenja, da so se o spletnih učilnicah veliko naučili in so bili tudi bolj prepričani v smiselno rabo pri projektu v primerjavi z rabo pri rednem pouku nemščine. Pri vseh se je stopnja poznavanja tega orodja povečala, a so nekateri Celjani bili mnenja, da so bili že prej dobri poznavalci, večina v Celju pa se je veliko naučila. Oboji so uporabljali klepet, a le del skupine, in oboji so si ogledali predstavitev drugih razredov, a ne vsi v razredu. Slaba polovica ima še vedno stike z vsaj enim sovrstnikom iz tujine.

Slika 2: Odgovori razreda Srednje ekonomske šole Celje o spletnih učilnicah

Pri bolj splošnih vprašanjih o prednostih in slabostih projekta pa je opazna razlika med Celjani in Domžalčani v homogenosti odgovorov. Celjani so odgovarjali bolj enotno, Domžalčani pa so se pogosto zelo različno opredeljevali. Vsi so ugotavljali, da je pouk bolj pester in da jim je bilo vseč delo z računalnikom. Domžalčani pa so bili nasprotujočih si mnenj glede časa na voljo, zanimivosti teme, dela izven pouka, komunikacije v nemščini, imeli pa so tudi bolj izrazito nenaklonjene odgovore. Različna velikost razredov ni bistveno vplivala na odgovore, vendar ne vemo, kakšne odgovore bi dobili od tistih, ki niso odgovarjali v drugi anketi, izobraževalni profil obeh razredov (ekonomski tehnik ali gimnazija) ni bistveno vplival na odgovore – oboji so zelo malo uporabljali znanja iz ekonomskih predmetov –, časa izvedene ankete je najbrž vplival na navdušenje ob prvi anketi pri Celjanih, vendar je to zaradi manjkajočih odgovorov težje opredeliti.

4 Razprava

V nadaljevanju se bomo poskušali opredeliti do naših raziskovalnih vprašanj in tez ter nato podati kratko analizo dela po Salmonovem modelu. Na vprašanje *Kako je raba spletne učilnice vplivala na končne izdelke* so dijaki odgovarjali zelo pozitivno. Končni izdelki so bili po mnenju vseh zaradi tega boljši, Celjani so o tem celo bolj prepričani. Tudi njihovo nestrinjanje z izjavo, da je bila spletna učilnica aktualna le na začetku, to potrjuje. Deloma so si na koncu tudi ogledali izdelke drugih razredov, se o učilnicah naučili nekaj več. Treba je povedati, da so spletne učilnice že v osnovi vsebovale orodje *Knjiga (Book)*, ki je bilo zelo

informativno² za posamezne teme, ki smo jih obravnavali, čeprav dijaki na Srednji šoli Domžale tega niso uporabljali zaradi jezikovnih preprek. Spletna učilnica vsaj na primeru Srednje šole Domžale na same končne izdelke, ki so bili predvsem filmi, ni mogla veliko vplivati, saj tema posameznih dijaških filmov ni bila pokrita s *Knjigo*.

Če primerjamo zgoraj povedano z vprašanjem *Kako so partnerski razredi vplivali na potek dela pri posameznem razredu*, lahko ugotovimo, da so tu odgovori manj prepričljivi. Do srečevanja v spletnih učilnicah ni prihajalo na osnovi podobne teme, ki smo jo obravnavali, temveč so bili razlogi drugi – veselje do komuniciranja v spletnem okolju je gotovo eden od njih. Odgovori so tu zelo difuzni, z večino v sredini, a tudi z ekstremi. S stališča učitelja tu lahko temu pritrdimo, saj so vsaj na primeru Srednje šole Domžale partnerska razreda iz Nemčije počela bistveno drugačne stvari. Vendar nas izjave, da je polovica respondentov navajala, da ima stike s sovrstniki iz tujine, lahko potolažijo v smislu, da je eden od ciljev pouka tujega jezika tudi komunikacija, medkulturnost v najširšem smislu.

Tako lahko potrdimo tezo, da *niso bile izkoriščene vse možnosti za povezovanje dijakov preko spletne učilnice*, saj je klepet le deloma uspel, dijaki pa niso razvijali skupnih izdelkov oziroma se niso izmenjevali v času njihovega nastanka. Če k analizi pritegnemo Salmonov model, lahko vidimo, da je prva faza dostopa in motivacije prisotna, vse naslednje pa ustrezno šepajo ali pa so odsotne. Na prvi stopnji so se udeleženci naučili ravnati s spletno učilnico, na drugi stopnji, v fazi socializacije, so se dijaki spoznavali z orodji in med sabo, pri čemer zaradi jezikovnih ovir spoznavanje z orodji ni bilo povsem učinkovito. Na tretji stopnji, v fazi izmenjave informacij, pa smo se že odmaknili od procesa v spletni učilnici in se osredotočili na delo v realni učilnici. O samostojnem sodelovalnem učenju, kot naj bi bilo na četrti stopnji, pa težko govorimo, in tudi zadnja, peta stopnja s samorefleksijo in kritičnim pretresom lastnega učnega procesa se je izvedla le znotraj razreda in v okviru pričujočih anket. Seveda je za razliko od v uvodu obravnavanih tečajev avtoric Pauschenwein, Jandl, Sfiri (2009) v našem primeru zadeva veliko kompleksnejša – tu gre za razrede in ne posameznike, delo v šolski učilnici je obvezen del procesa, poleg dijakov in učiteljev pa imamo še tutorje (e-moderatorje) in vodje projekta, ki se bo zaključil tudi s t. i. *Donau camps*, kjer se bodo nekateri srečali v živo v tujini.

5 Omejitve

Anketa, ki je bila naše osnovno raziskovalno orodje, ima seveda določene omejitve, povezane z nerodno zastavljenimi vprašanji, omejenim številom dijakov, različnim časom odgovarjanja na vprašanja, kar vse vpliva na zanesljivost rezultatov, ki jih je zato treba vzeti *cum grano salis*. Če poznamo spletno učno okolje *Moodle*, vemo, kaj nudi in česa dijaki niso uporabljali. Dober pokazatelj aktivnosti v spletni učilnici ponuja že *Moodle* sam, saj lahko spremljamo aktivnosti posameznih dijakov – in tu prihaja do silnih razlik. Zato ni nič nenavadnega, da so odgovori dijakov tako različni.

5.1 Sklepi

Spričo že v uvodu omenjenega premika v paradigmi učenje tujega jezika postaja vedno bolj umeščeno v kontekst bogatega in kompleksnega učnega okolja. Opisani projekt je od učiteljev in dijakov zahteval več kot običajni pouk v preglednem in varnem okolju klasične učilnice. Hkrati pa se ob Salmonovem modelu sprašujemo, ali se da kaj podobnega početi tudi z dijaki, ki so v različnih računalniških učilnicah po svetu in se virtualno izmenjujejo ter delajo na

---

² Vodstvo projekta in tutorji so spletne učilnice pripravili že pred srečanjem učiteljev v Nemčiji.

skupnem izdelku. Videli smo, da je možnosti še veliko in da so kombinacije klasičnega in virtualnega pouka dokaj pestre. Če naj dijaki prevzamejo odgovornost za svoje učenje, pa moramo tudi učitelji prevzeti del bremena, in sicer tako, da jim omogočimo takšno okolje, ki jih bo k temu spodbujalo. Spletna učna okolja takšen način v veliki meri omogočajo, vendar mora biti delo načrtovano in preverjeno, sicer nastajajo frustracije na obeh straneh.

Zahvala

Največja zahvala gre kolegici Greti Jenček s celjske Srednje ekonomske šole, ki se je prijazno odzvala na moje prošnje, dala osnovo za spletno anketo in pomagala pri izvedbi drugega dela.

Viri

- Holc, N. et al. (2008): *Učni načrt. Nemščina*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo.
- Langer, M. (2007). Konstruktivistische Idealwelt und mediale Realität. Ist multimediales Sprachenlernen die Verwirklichung der Lernerautonomie? *Babylonia*, 2007(2), 7–12.
- Pauschenwein, J., Jandl M. & Sfiri A. (2009). Untersuchung zur Lernkultur in Online-Kursen. V N. Apostolopoulos et al. (ur.), *Lernen im digitalen Zeitalter* (pp. 85–95). Münster, New York, München: Waxmann.
- Podgoršek, S. & Šuligoj S. (2011). Učna pot pri pouku tujih jezikov v spletnem učnem okolju. *Schaurein*, 23(1), 6–12.
- Rutar Ilc, Z. (2003). *Pristopi k poučevanju, preverjanju in ocenjevanju*. Ljubljana: Zavod za šolstvo.

Priloge

Anketni vprašalnik o spletnih učilnicah

1. Raba spletne učilnice

4 - povsem drži   3 - drži   2 - delno drži   1 - ne drži

Končni izdelki so bili boljši, ker smo delali v spletni učilnici.
Spletno učilnico smo uporabljali le na začetku za predstavljanje in spoznavanje.
Preko spletne učilnice smo si pošiljali zasebna sporočila.
Končni izdelki so bili boljši, ker smo sodelovali s partnerskimi razredi.
V času projekta sem se veliko naučil/-a o spletnih učilnicah.
Ob koncu sem si v spletni učilnici ogledal/-a tudi predstavitev partnerskih in drugih sodelujočih razredov.
Preko spletne učilnice smo tudi klepetali (chat).
Delo v spletni učilnici projekta je bilo bolj smiselno kot raba šolske spletne učilnice za nemščino.
O spletnih učilnicah sem že pred projektom veliko vedel/-a.

2. S koliko posamezniki iz partnerskih razredov imaš še stike?

1 - z nobenim
2 - z enim

3 - z dvema ali več

3. Pri projektu mi je bilo všeč ...

1 - sploh se ne strinjam   2 - ne strinjam se   3 - strinjam se   4 - zelo se strinjam

- ... da sem spoznaval/a nove ljudi.
- ... da sem spoznaval/a nove kulture.
- ... da je bil pouk bolj pester.
- ... da smo delali na računalniku.
- ... da je bilo veliko udeležencev.
- ... da je bilo dovolj časa.
- ... da smo imeli zanimivo temo.
- ... da smo se s partnerskimi razredi veliko pogovarjali.
- ... da nismo imeli večjih komunikacijskih problemov.
- ... da smo delali tudi izven pouka.
- ... da smo komunicirali le v nemščini.
- ... da smo imeli možnost iti na Donau Camp v juliju.

Fotografije

lpb Landeszentrale für politische Bildung Baden-Württemberg

Lernportal politische Bildung

Sie sind angemeldet als Marko Majce (Logout)

Lernportal > Donau05

Rolle wechseln... Bearbeiten einschalten

Personen
Teilnehmer/innen

Administration
Bearbeiten einschalten
Einstellungen
Rollen zuweisen
Bewertungen
Gruppen
Sicherung
Wiederherstellen
Import
Zurücksetzen
Berichte
Fragen
Dateien
Abmelden aus Donau05
Profil

Meine Kurse
Donau-Projekt - Kursraum
Lehrer/innen
Donau-Projekt -
Präsentationen und Chatraum
OS1 - Donaubojen
(Strohmenner/Majce/Ziegler)
Donau-Projekt -Test-
Klassenraum
Alle Kurse ...

Online-Aktivitäten
(in den letzten 5 Minuten)
Marko Majce

Halo! Zdravo!
Herzlich willkommen im Kursraum der Friedrich-Weinbrenner-Gewerbeschule Freiburg (Deutschland), der Mittelschule Domžale in Domžale (Slowenien) und der Staatlichen Wirtschaftsschule in Passau (Deutschland)

Infos zum Donau-Projekt
Was bietet Euch das Projekt?
Willkommen zu Don@u online
Nachrichtenforum

Informationen zur Kurs- und Lernumgebung
Erste Schritte in der Kursumgebung
Informationen zur Kurs- und Lernumgebung
Video: Wie bewege ich mich im Kursraum?
Wie kommuniziere ich in der Kursumgebung?
Wie arbeite ich mit dem Buch?.

Testforum
Hier könnt ihr testen, wie eure Beiträge aussehen
Testforum - für eure ersten Versuche

Facebook Auftritt
Don@u-Online bei Facebook

Kalender
December 2011
So Mo Di Mi Do Fr Sa
1 2 3
4 5 6 7 8 9 10
11 12 13 14 15 16 17
18 19 20 21 22 23 24
25 26 27 28 29 30 31
Terminalschlüssel
Allgemein Kurs
Gruppe Teilnehmer/in

Café Donau
Treffpunkt für die Schülerinnen und Schüler

Neue Aktivitäten
Aktivität seit Tuesday, 20. December 2011, 12:53
Alle Aktivitäten der letzten Zeit
Nichts Neues seit Ihrem letzten Login

Slika 3: Spletna učilnica projekta za skupino *Pridobivanje energije ob Donavi*